

Helsingin normaalilyseon vuositiedote 2009–2010

Käyttäytymistieteellinen tiedekunta

Yhteystiedot

Helsingin normaalilyseo
PL 38 (Ratakatu 6)
00014 Helsingin yliopisto
<http://www.norssi.helsinki.fi>
Kanslia (09) 191 28162
Telefax (09) 191 28165
Opettajainhuone (09) 191 28167

Johtava rehtori	Markku Pyysiäinen	191 28161, 050 350 1361
Lukion rehtori	Tuula Koskimies-Sirén	191 28151, 050 324 3151
Peruskoulun rehtori	Ulla Rajavuori	191 28163, 050 324 3163
Kanslia – lukion asiat	Eila Savoheimo	191 28157
Kanslia – peruskoulun asiat	Maija Lith	191 28162
Tietotekniikka-asiantuntija	Ville Laustela	191 28122
Opinto-ohjaajat	Sari Tiitta	191 28155
	Raila Pirinen	191 28170
Koulupsykologi	Jorma Fredriksson	191 28185, 050 408 2221
Koulukuraattori	Maija Gellin	040 7079076
Terveydenhoitaja	Silja Helistö	050 310 55 73
Erityisopettajat	Olli Hyvönen	191 28168
	Saija Nironen	191 28158
Kotitalousopettajat		191 28154
Teknisen työn opettajat		191 28152
Tekstiilityön opettajat		191 28141
Kuvataiteen opettajat		191 28140
Matematiikan opettajat		191 28169
Fysiikan ja kemian opettajat		191 28172
Katsomusaineiden opettajat		191 28197
Historian ja yhteiskuntaopin opettajat		191 28143
Biologian ja maantiedon opettajat		191 28142
Äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat		191 28121
Englannin opettajat		191 28146
Ruotsin opettajat		191 28145
Kielten opettajat		191 28171
Liikunnan opettajat		191 28144
Vahtimestari	Virge Ahonen	191 28156 (6B)
Kouluruokala	Maria Isokääntä	191 28153
Koulun kirjasto	Eeva Olkkonen-Korvenmaa	191 28159

Sisältö

Yhteystiedot	2
Rehtorit ja opettajat	4
Virkavapaana lv 2009-2010	5
Luokanohjaajat	6
Ryhmänohjaajat	6
Työ- ja loma-ajat	6
Lukuvuoden jaksot	6
Kirjasto	7
Vanhempainillat	7
Vanhempainyhdistys	7
Erityisopetus ja tukiopetus	8
Oppilas- ja opiskelijahuolto	8
Oppilaanohjaus ja opinto-ohjaus	8
Työelämään tutustuminen (TET)	9
Kouluterveydenhuolto	9
Hammashuolto	10
Koulupsykologitoiminta	10
Koulukuraattori	10
Peruskoulun tukioppilastoiminta	11
Vertaissovittelu (VERSO)	12
Peruskoulun opetussuunnitelma	13
Soveltavat kurssit	17
Opiskelijan oppimisen arviointi	18
Ilmoittautuminen uusintakuulusteluun	22
Uusintakuulustelussa suoritetaan hylättyjä kursseja. Hyväksytyn kurssin voi uusia 2. ja 5. jakson jälkeisissä uusintakuulusteluissa.	22
Oppilaskuntien laatima käyttäytymisen ohjeisto Norssille	22
Norssin järjestyssääntö	22
Jaksokalenterit	24
Päivittäinen työaika, peruskoulu	34
Päivittäinen työaika, lukio	35

Rehtorit ja opettajat

Markku Pyysiäinen	johtava rehtori	PYY	191 28161	050 350 1361
Ulla Rajavuori	peruskoulun rehtori	RAJ	191 28163	050 324 3163
Tuula Koskimies-Sirén	lukion rehtori	SIR	191 28151	050 324 3151
Liisa Ahokas	musiikki	AHO	477 1705	
Sanna Aitto-oja	matematiikka,kemia	AIT	191 28169	
Marko van den Berg	historia, yhteiskuntaoppi	BER	191 28143	
Kari Bärlund	ranska	BÄR	191 28120	
Veli-Pekka Dufva	liikunta,terveystieto	DUF	191 28144	
Simo Haavisto	ortodoksinen uskonto	HAA	191 28167	
Sara Harju	tekninen työ	HAR	191 28152	050 415 0495
Annina Hautakangas	kemia	HAU	191 28172	
Kristiina Holm	et,uskonto, psykologia	HLM	191 28197	
Marjut Holopainen	biologia,terveystieto, maantieto	HOL	191 28142	
Lasse Hongisto	historia, yhteiskuntaoppi	HON	191 28143	507 1392
Outi Houtsonen	biologia, maantieto	HOU	191 28142	
Annikki Huhta	uskonto, psykologia	HUH	191 28197	
Juha-Pekka Husso	biologia, maantieto, terveystieto, vararehtori	HUS	191 28142	
Kati Hynönen	historia, yhteiskuntaoppi	HYN	191 28143	
Olli Hyvönen	erityisopetus	HYV	191 28168	
Tiia Karpin	kemia, fysiikka	KPN	191 28172	
Jarmo Karvinen	uskonto,et	KAR	191 28197	040 727 8853
Katri Karvonon	äidinkieli ja kirjallisuus	KVO	191 28121	
Erja Kauntola	kotitalous, terveystieto	KAU	191 28154	
Jani Kiviharju	matematiikka, atk	KVH	191 28169	
Siri Kivimäki	ruotsi	KMÄ	191 28145	
Hilkka Koljonen-Toppila	matematiikka, fysiikka,kemia	KOL	191 28172	0440 501 412
Timo Kärkkäinen	fysiikka,kemia	KÄR	191 28172	0400 786 094
Kaisa Lange	äidinkieli ja kirjallisuus	LAN	191 28121	739 074
Lea Lappi	ruotsi	LAP	191 28145	
Riitta Laukama	katolinen uskonto	LAU	191 28167	
Pekka Lempiäinen	uskonto,psykologia, filosofia	LEM	191 28197	0400 403 230
Riina Liski	liikunta	LIS	191 28167	
Minna Matinlauri	tekstiilityö	MAT	191 28141	
Anne-Maria Mikkola	äidinkieli ja kirjallisuus	MIK	191 28121	796 005
Riku Mäkelä	englanti	MÄK	191 28146	
Olli Määttä	ruotsi, lukion vararehtori	MÄÄ	191 28145	040 701 5085
Kirsi Naukkarinen	ranska	NAU	191 28120	050 585 5250
Jussi Nieminen	matematiikka,fysiikka	NIE	191 28169	
Saija Nironen	erityisopetus	NIR	191 28158	
Taneli Nordberg	englanti	NOR	191 28146	
Kaisu Otsamo	äidinkieli ja kirjallisuus	OTS	191 28121	
Najat Ouakrim-Soivio	historia, yhteiskuntaoppi	OUA	191 28193	
Johannes Paasonen	matematiikka	PAA	191 28169	

Hannele Parviala	kuvataide	PAR	191 28140	
Raila Pirinen	opinto-ohjaus	PIR	191 28170	
Airikki Pousi	liikunta, terveystieto	POU	191 28167	
Salla Rahila	matematiikka	RAH	191 28169	
Tuulikki Ramsay	englanti, italia	RAM	191 28146	040 569 0548
Synnöve Ranki	ruotsi	RAN	191 28145	
Sisko Repo	matematiikka	REP	191 28169	
Helena Ruuska	äidinkieli ja kirjallisuus	AIX	191 28121	
Mika Ryhänen	musiikki	RYH	191 28167	
Marjatta Saarinen	fysiikka, kemia	SAA	191 28172	
Antero Saarnio	matematiikka, fysiikka	SRN	191 28172	
Satu Santala-Ekelund	kuvataide	SAN	191 28140	
Raija Sarvilinna	biologia, maantieto	SAR	191 28142	
Virpi Seppälä-Pekkanen	latina	SEP	191 28120	
Jaana Silvennoinen	englanti, pk vararehtori	SIL	191 28146	050 536 6746
Kirsti Suonsyrjä	saksa, ruotsi	SUO	050 405 3683	
Sari Tiitta	opinto-ohjaus	TII	191 28155	
Leena Vahala	äidinkieli ja kirjallisuus	VAH	191 28121	044 544 2040
Tuovi Viitasalo	venäjä, ruotsi	VII	191 28120	385 5061
Antti Voipio	fysiikka, kemia	VOI	191 28172	135 7701
Marja-Leena Vokkulainen	englanti	VOK	191 28146	050 408 4025
Tuulikki Vuoristo	biologia, maantieto, terveystieto	VUO	191 28142	646 543
Merja Väkiparta-Sarlin	kotitalous, terveystieto	VÄK	191 28154	
Ville Välimäki	liikunta	VÄL	191 28167	
Seija Ylä-Liedenpohja	englanti	YLÄ	191 28146	728 5622

Virkavapaana lv 2009-2010

Marko van den Berg	historia, yhteiskuntaoppi (sl)
Jorma Falkenberg	erityisopetus
Päivi Kivelä	matematiikka
Sari Lindroos	opinto-ohjaus
Kati Mikkola	matematiikka, ATK
Susan Särs	ruotsi

Luokanohjaajat

Peruskoulu

- 7A Antero Saarnio
- 7B Siri Kivimäki
- 7C Sara Harju
- 7D Lasse Hongisto
- 7E Erja Kauntola
- 8A Najat Ouakrim-Soivio
- 8B Minna Matinlauri
- 8C Hannele Parviala
- 8D Jaana Silvennoinen
- 8E Satu Santala-Ekelund
- 9A Tuovi Viitasalo
- 9B Marjut Holopainen
- 9C Lea Lappi
- 9D Riku Mäkelä
- 9E Kirsi Naukkarinen

Ryhmänohjaajat

Lukio

- 09A Kristiina Holm
- 09B Juha-Pekka Husso
- 09C Seija Ylä-Liedenpohja
- 08A Marko van den Berg
- 08B Katri Karvonen
- 08C Jani Kiviharju
- 07A Timo Kärkkäinen
- 07B Salla Rahila
- 07C Virpi Seppälä-Pekkanen
- 06D Jarmo Karvinen

Työ- ja loma-ajat

Syyslukukausi	17.8.2009 – 22.12.2009
Syysloma	12.10.2009 – 16.10.2009
Joululoma	23.12.2009 – 6.1.2010
Kevätlukukausi	7.1.2010 – 5.6.2010
Talviloma	22.2.2010 – 26.2.2010
Pääsiäisloma	2.4.2010 – 5.4.2010

Lukuvuoden jaksot

1. jakso	17.8. – 7.10.2009 Liikuntapäivä la 5.9.	39 työpäivää
2. jakso	8.10. – 3.12. 2009	36 työpäivää
3. jakso	4.12.2009 – 10.2.2010 Työpäivä la 16.1.2009	39 työpäivää
4. jakso	11.2. – 12.4.2010	36 työpäivää
5. jakso	13.4. – 5.6.2010	39 työpäivää
Yhteensä		189 työpäivää

Kirjasto

Kirjasto sijaitsee koulurakennuksen B-puolen ensimmäisessä kerroksessa ja on avoinna koulupäivinä klo 8-15. Poikkeavista aukioloajoista tiedotetaan kirjaston ilmoitustaululla.

Kirjastosta saa lainaksi kauno- ja tietokirjallisuutta. Lainat rekisteröidään täyttämällä kuitti kustakin lainatusta kirjasta. Laina-aika on kaksi viikkoa, tarvittaessa kirjastosihteerin kanssa voi sopia pidemmistä laina-ajoista. Lainaaja on vastuussa lainaamastaan aineistosta ja huolehtii sen palauttamisesta ajallaan.

Kokoelmatiedot löytyvät Helsingin yliopiston kirjastojen HELKA-aineistotietokannasta (<https://helka.linneanet.fi>). Kirjastomme tunnus on Hk1nk. Käsikirjastokokoelmaan kuuluvia hakuteoksia voi käyttää koulun tiloissa. Kirjastoon tilattavat lehdet ovat luettavissa lainaussalissa.

Opintosali työasemineen on tarkoitettu opiskelijoiden rauhalliseen itsenäiseen työskentelyyn ja tilanteen niin vaatiessa opetusryhmien tiedonhankintaan. Peruskoulun oppilaat voivat asioida opintosalissa välitunneilla ja koulupäivän jälkeen sekä tarvittaessa opettajan lähettämänä. Koulutöiden tulostaminen on kirjastossa mahdollista.

Kirjaston tiloissa ja työasemilla on noudatettava koulun järjestyssääntöä, kirjaston ohjeita ja Helsingin yliopiston tietoturvaohjeita.

Kirjastosihteerini opastaa mielellään kirjaston käytössä ja tiedonhaussa.

Vanhempainillat

7. luokkien tutustumisilta	ke 26.8. klo 18
09ABC:n tutustumisilta	ke 9.9. klo 18
Vanhempainyhdistyksen järjestämä vanhempainilta	ke 21.10. klo 18
9. luokkien jatkokoulutusilta	ke 28.10. klo 18
7. luokkien valinnaisaineilta	ke 11.11. klo 18
07ABC:n vanhempainilta	ke 18.11. klo 18
Lukion avoimet ovet	ke 9.2. klo 18
9. luokkien yhteishakuilta	ke 3.3. klo 18
9. luokkien yhteishakuohjausta	ke 10.3. klo 18-20
7. ja 8. luokkien luokkakohtaiset vanhempainillat	ke 24.3. klo 18
Ylioppilastutkintoilta 08ABC:n vanhemmille	ke 5.5. klo 18

Luokanohjaajat järjestävät tarvittaessa myös muita luokkakohtaisia vanhempainilaisuuksia.

Vanhempainyhdistys

Norssin vanhempainyhdistyksen tärkein toimintamuoto on keskustelu- ja luento-tilaisuuksien järjestäminen. Niiden toivomme antavan ajatuksia, vahvistusta tai uusia näkökulmia yhteiseen kasvatustyöhömmö. Pyrimme edistämään ja tukemaan kotien ja koulun välistä dialogia.

Koulun nettisivuilla on linkki vanhempainyhdistyksen sivuille. Jäseneksi voi liittyä

maksamalla jäsenmaksun yhdistyksen tilille Nordea 101430-240776. Viestiksi vanhemman nimi ja sähköpostiosoite sekä oppilaan nimi ja luokka. Perhekohtainen jäsenmaksu on 30 euroa koko peruskoulun tai lukion ajalta.

Vanhempainyhdistys järjestää luentoillan keskiviikkona 21.10.2009 klo 18. Tällä kertaa olemme saaneet puhujaksi tunnetun asiantuntijan Jari Sinkkoson, joka on lastenpsykiatrian erikoislääkäri, lääketieteen tohtori ja Pelastakaa Lapset ry:n ylilääkäri. Illan aikana paneudutaan nuorten maailmaan, kasvuun ja nuorison kehityshaasteisiin. Varaathan heti illan kalenteriisi!

Vanhempainyhdistys on tarkoitettu kaikille oppilaiden vanhemmille, sekä peruskoulussa että lukiossa. Tervetuloa yhdistyksen jäseneksi! Ilman aktiivisia vanhempia ei voi olla toimivaa vanhempainyhdistystä. Toimikaamme Norssin hyvän oppimis- ja kasvuympäristön edistämiseksi ja yhteistyöhengen ylläpitämiseksi.

Ollaan yhdessä lasten tukena.

Erityisopetus ja tukioetus

Peruskoulun oppilaalla on mahdollisuus saada pienryhmämuotoista tai yksilöllistä erityisopetusta ja ohjausta. 7.-luokkalaisille tehdään lukiseula, jonka perusteella selvitetään oppilaan tuen tarve. Erityisopettajat toimivat myös samanaikaisopettajina eri oppiaineissa.

Lukion 1. vuositason opiskelijoille tehdään myös lukiseula, jonka perusteella kartoitetaan opiskelijan yksilöllisen ohjauksen ja erityisjärjestelyjen tarve.

Tukiovetusta antavat aineenopettajat kouluajan ulkopuolisella ajalla.

Erityisopettajina lukuvuonna 2009-10 toimivat lehtorit Olli Hyvönen ja Saija Nironen.

Oppilas- ja opiskelijahuolto

Peruskoulun oppilashuoltoryhmä kokoontuu kerran viikossa ja lukion opiskelijahuoltoryhmä kerran joka jaksossa. Ryhmään kuuluvat yläasteen ja lukion rehtorit, erityisopettajat, opinto-ohjaajat, terveydenhoitaja, koululääkäri, koulukuraattori ja psykologi. Tarvittaessa mukana ovat luokanohjaajat, ryhmänohjaajat ja aineenopettajat. Oppilashuoltotyöllä pyritään vaikuttamaan myönteisesti oppilaiden koulunkäyntiin ja hyvinvointiin.

Oppilaanohjaus ja opinto-ohjaus

Peruskoulun oppilaanohjauksella pyritään siihen, että oppilas löytää omat vahvuus- ja kehittämisalueensa. Keskeisin tavoite on nuoren itsetuntemuksen ja -luottamuksen edistäminen siten, että hän kykenee arvioimaan omaa itseään sekä harrastuneisuuttaan. Tavoitteena on, että oppilas kykenee peruskoulun päättövaiheessa näkemään yhteyden koulumenestyksen ja jatkokoulutusvalintojen välillä. Hän pystyy kehittämään päätöksentekovalmiuttaan ja ottamaan vastuun tekemistään päätöksistä.

Lukion opinto-ohjauksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden yksilölliset tarpeet. Ohjaukselle on luonteenomaista prosessinomaisuus. Tavoitteellinen ohjaus edellyttää sekä opiskelijan että ohjaajan yhteistä panosta.

Lukiolaisen opiskelujen ohjaus liittyy opinto-ohjaajan tehtävien lisäksi oleellisesti kaikkien lukiossa opettavien opettajien työhön. Aineenopettajat antavat ohjausta eritoten oman aineensa opiskelussa. Ryhmänohjaaja perehdyttää ohjausryhmänsä opiskelijat lukion käytänteisiin, ohjaa opintosuunnitelmien laatimisessa sekä opiskelutavoitteiden asettamisessa ja arvioinnissa. Opinto-ohjaajan asiantuntemusta tarvitaan varsinkin opiskelijan jatkokoulutus- ja uranvalintasuunnittelussa.

Tule kysymään, kun tarvitset apua. Varaa aika opinto-ohjaajaltasi, kun tarvitset henkilökohtaista ohjausta.

Työelämään tutustuminen (TET)

Peruskoulussa oppilaat tutustuvat työelämään TET-jaksoilla. Niiden aikana oppilas soveltaa koulussa oppimiaan taitoja ja pääsee tutustumaan työelämään ja uuteen työyhteisöön.

Seitsemännellä luokalla oppilaat ovat päivän ajan tutustumassa koulun ruokalan toimintaan. Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla oppilaat työskentelevät TET-jakson aikana itse hankkimassaan työpaikassa, kahdeksannella viikon ja yhdeksännellä kaksi viikkoa.

Oppilaille selvitetään ennen 8. luokan TET-jaksoa työelämään tutustumisen pelisäännöt ja vastuukysymykset. Heille jaetaan tiedote oppilaan vastuusta ja huoltajille lähetetään oppilaan mukana TET-tiedote, joka pätee myös 9. luokalla.

Lukiolaiset voivat tutustua työelämään kahden koulupäivän ajan valitsemanaan ajan-kohtana sovittuaan asiasta ensin opinto-ohjaajan kanssa. On suotavaa, että opiskelijat käyttäisivät tätä mahdollisuutta. Lukion 2. vuoden opiskelijoille järjestetään TET-päivä 15.4.2010.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto tukee nuoren kasvua ja kehitystä sekä edistää terveellistä ja turvallista koulunkäyntiä. Siihen sisältyy terveysneuvontaa, oppilaan terveydentilan seuranta ja arviointi sekä tarpeen mukaan jatkotutkimuksiin ohjaaminen. Tarvittaessa annetaan myös ensiapua koulutapaturmissa loukkaantuneille ja koulussa äkillisesti sairastuneille. Varsinaisen sairaanhoitoa ei kuitenkaan sisälly kouluterveydenhuoltoon.

Kouluterveydenhoitaja Silja Helistön
vastaanotto on koululla tiistaista perjantaihin klo 8-14, puh. 050 3105573.

Koululääkäri Anna-Maria Lietzenin vastaanotto on koululla tiistaisin 3-4 kertaa kuukaudessa.

Sairaanhoitoa koskevaa neuvontaa saa ympäri vuorokauden myös numerosta 10023.

Jos kouluterveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, on koulutapaturmissa lähin vastaanottopiste

Viiskulman terveysasema
puh. 310 45930
Pursimiehenkatu 4, II-IV krs
00150 Helsinki

Hammashuolto

Peruskoululaisten hammashoidosta vastaa Kivelän hammashoitola. Oppilaat kutsutaan edelleen tarkastukseen yksilöllisen kutsuaikataulun mukaan. Kutsujen ulkopuolisen ajan voi tarvittaessa tilata hammashuollon keskitetyn ajanvarauksen puhelinnumerosta 310 51400.

Koulupsykologitoiminta

Koulupsykologi työskentelee Normaalilyseossa oppilaiden koulunkäynnin ja hyvinvoinnin edistämiseksi tarjoten oppilaille, vanhemmille ja koulun henkilökunnalle psykologisia arviointi-, neuvottelu- ja ohjantapalveluja. Olen oppilaiden ja vanhempien tavattavissa neuvotteluja ja myös hieman pitempiaikaisia asiakaskontakteja varten. Neuvottelen myös opettajien ja muun henkilökunnan kanssa ja teen tarvittaessa psykologisia tutkimuksia, kuten testejä, haastatteluja ja havainnointia.

Miten asiakkaaksi?

Monia oppilaita tapaan opettajan aloitteesta. Tällöin opettaja sopii huoltajan kanssa, että oppilas tulee luokseni. Minusta on hyvä, jos vanhemmat tällaisessa tilanteessa itsekin soittavat minulle ja kysyvät, mitä olen tekemässä.

Tapaamisia syntyy myös vanhempien aloitteesta. Jos mietitte jotain lapsenne koulunkäyntiin tai muuhun elämään liittyvää kysymystä ja arvellette, että neuvottelusta psykologin kanssa voisi olla hyötyä, voitte soittaa minulle.

Tapaan oppilaita myös heidän omasta aloitteestaan. Pyrin sopimaan yhteydenotosta kotiin, mutta joskus oppilas ei tätä halua.

Miksi?

Useimmiten oppilaat tulevat asiakkaakseni koulunkäyntiin liittyvien ongelmien takia. Jonkun voi olla vaikea oppia jotain, jonkun voi olla vaikea keskittyä tai jaksaa työskennellä ja jollakulla voi olla usein yhteenottoja opettajan kanssa työrauha-asioissa. Asiakkaakseni voi tulla myös siksi, että kaverisuhteissa on vaikeuksia. Ja erilaiset huolet, pelot ja suuttumiset, vanhempien huolet lapsensa kehityksestä tai vaikeudet voivat olla yhteydenoton syynä.

Olen Normaalilyseossa tiistaisin ja joka toisena keskiviikkona.

Jorma Fredriksson, koulupsykologi

ti (ja ke) 191 28185, 050 408 2221

jorma.fredriksson@helsinki.fi

Koulukuraattori

Koulukuraattorilta saa apua, jos lapsella tai nuorella on pulmia koulunkäynnissä, kaverisuhteissa tai hänen elämässään tapahtuu muutoksia. Nuori voi saada tukea koulukuraattorilta myös omaan elämäänsä ja kehitykseensä liittyvissä asioissa. Vanhemmat voivat keskustella

koulukuraattorin kanssa kotitilanteesta tai kasvatusasioista. Ratkaisuja pulmatilanteisiin etsitään yhdessä vanhempien ja koulun muiden aikuisten kanssa. Ratkaisukeskeisyys ja sovitteleva työote ovat kuraattorin työn lähtökohtina Helsingin normaalilyseossa.

Yhteisöpedagogi Maija Gellin toimii Helsingin normaalilyseon sivutoimisena koulukuraattorina. Hänen tehtäviinsä kuuluu koulun oppilaiden koulun käynnin ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaat voivat tulla keskustelemaan erilaisista ongelmistaan, kaverisuhteistaan, jaksamisestaan ja toiveistaan suoraan kuraattorille.

Oppilashuoltoryhmä sekä koulun henkilökunta voivat ohjata oppilaan kuraattorin puolelle, kun on tarvetta oppilaan koulun käynnin tukemiseen, sosiaalisten pulmatilanteiden purkamiseen tai koulumotivaation etsimiseen.

Vanhemmat voivat olla myös suoraan yhteydessä kuraattoriin, mikäli toivovat tukea vanhemmuuteen tai oman lapsen sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä, kuten esimerkiksi oppilaiden välisiin suhteisiin liittyvissä huomioissa.

Tavattavissa:

Torstaisin klo 9.30-16.00

Varaa aika tekstiviestillä, soittamalla tai sähköpostilla.

Puhelin: 040-7079076

Sähköposti: maija.gellin@helsinki.fi

Peruskoulun tukioppilastoiminta

Tukioppilastoiminnan tehtävänä on tukea ja auttaa seitsemänsien ja kahdeksansien luokkien oppilaita heidän jokapäiväisessä koulunkäynnissään.

Tukioppilaat 2009–2010

Aino Asikainen, Viljami Hietanen, Meeri Huopainen, Venla Hyttinen, Matti Kähkönen, Viivi Kervinen, Konsta Koivisto, Reetta Kukkonen, Larissa Leppänen, Roosa Lintinen, Riina Mäenpää, Silva Pelli, Emma Piha, Matilda Saarinen, Tuuli Seristö, Daria Tarkhova, Merve Tek, Amanda Thureson, Lari Toppinen, Susanna Uotila

Ohjaavina opettajina toimivat Tiia Karpin ja Kirsi Naukkarinen.

Lukion tutorit

09A

Lauri Kokkila

Jukka Kopra

Linnea Lehtonen

Svetlana Levochkina

Martin Orola

09B

Ilari Immonen

Sareda Kouki

Katariina Matilainen

Julia Noschis

Karla Pedak

Aino Ropponen

09C

Sara Grotenfelt

Alma Holm

Emmi Kivijärvi

Jukka Naskali

Anna Syrjänen

Vertaissovittelu (VERSO)

Helsingin normaalilyseossa toimii vertaissovittelu, jossa painotetaan ratkaisukeskeistä lähestymistapaa. Vertaissovittelutoiminnan tarkoituksena on kehittää oppilaiden vuorovai-
kutustaitoja ja ehkäistä ennalta oppilaiden välisten suurten ongelmien syntyminen kou-
lussa. Ristiriidan osapuolet sovittelevat keskinäisiä riitojansa koulutettujen sovittelijoiden
kanssa, jolloin ratkaisun avaimet ovat osapuolilla – ei opettajilla, eikä edes sovittelijoilla.
Norssissa vertaissovittelu on toiminut kolme vuotta, ja tulokset ovat olleet rohkaisevia.

Norssin lukuvuoden 2009–2010 sovittelijat ovat

Amanda Thureson 9A	Pyry Seppälä 9A	Larissa Leppänen 9E
Merve Tek 9E	Erika Uusivuori 9E	Saara Pitkälä 07C
Saana Karjalainen 07C	Eeva Blomberg 07B	Miikka Lintula 07A
Nina Enroth 07C	Sagal Kouki 07C	Noora Lakkonen 07A
Juha Heinonen 07C		

Vertaissovitteluopettajat hoitavat toiminnan käytännön järjestelyt, koulutukset ja sovitte-
lijoiden sekä verso-opettajien palaverien järjestämiset. Vertaissovitteluopettajina toimivat
lukuvuonna 2009–2010

Sanna Aitto-Oja	Sara Harju	Jani Kiviharju
Veli-Pekka Dufva	Marjut Holopainen	Maija Gellin
Juha-Pekka Husso	Salla Rahila	

Peruskoulun opetussuunnitelma

7. ja 8. luokkien opetussuunnitelman tuntijako

	7. lk	8. lk	9. lk
Äidinkieli ja kirjallisuus	3	3	3
A1-kieli ja A2-kieli (EN, RA, RU)	2	3	3
B1-kieli (RU)	2	2	2
Matematiikka	3	3	4
Fysiikka ja kemia	2	2	3
Biologia	1	1	2
Maantieto	1	1	1
Uskonto tai ET	1	1	1
Historia ja yhteiskuntaoppi	2	2	2
Musiikki	1		
Kuvataide	2		
Kotitalous	3		
Käsityö	3		
Liikunta	2	2	2
Taito- ja taideaine:			
Taideaine mu/ku		1	
Taitoaine kä/li/ko		1	
Terveystieto	1	1	1
Oppilaanohjaus	0,5	0,5	1
Opiskelutaidot	1		
Yhteiset aineet	30,5	23,5	26
Valinnaisaineet		7	4
Latina	2	4	4

9.-luokkien opetussuunnitelman tuntijako

	9. lk
Äidinkieli ja kirjallisuus	3
A1-kieli ja A2-kieli (EN, RA, RU)	3
B1-kieli (RU)	2
Matematiikka	4
Fysiikka ja kemia	3
Biologia	2
Maantieto	1
Uskonto tai ET	1
Historia ja yhteiskuntaoppi	2
Musiikki	
Kuvataide	
Kotitalous	
Käsityö	
Liikunta	2
Taito- ja taideaine:	
Taideaine mu/ku	
Taitoaine kä/li/ko	
Terveystieto	
Oppilaanohjaus	1
Opiskelutaidot	
Yhteiset aineet	25
Valinnaisaineet	6
Latina	4

Peruskoulun oppilasarviointi

Oppilasarvioinnin tehtävät

Oppilasarvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppilasta myönteisellä tavalla sekä kannustaa häntä opinnoissaan. Oppilaalle annetaan palautetta edistymisestä, sosiaalisesta kasvusta, opiskelutaidoista ja oppimistuloksista koko yläasteen ajan. Arvioinnin avulla annetaan oppilaalle palautetta myös oppimisprosessista. Oppilasarvioinnin yhtenä keskeisenä tehtävänä on oppilaan itsetuntemuksen lisääminen ja myönteisen minäkäsityksen vahvistami-

nen. Opettajat selvittävät oman oppiaineensa arvioinnin perusteet kunkin jakson alussa.

Oppilas saa kirjallisia sanallisia arviointeja ja numerotodistuksia seuraavasti:

7. luokalla

1. jakson jälkeen	perus- ja opiskelutaidot (sanallinen arviointi) niistä aineista, joita 1. jaksossa on opiskeltu
joululoman alkaessa	välitodistus (numerotodistus) 1. ja 2. jakson aikana opiskelluissa aineissa ja käyttäytymisessä
kesäloman alkaessa	lukuvuositodistus (numerotodistus), jossa arvioidaan käyttäytymistä sekä menestystä lukuvuoden aikana opiskelluissa aineissa

8. luokalla

joululoman alkaessa	välitodistus numerotodistus	1. ja 2. jakson aikana opiskelluissa aineissa ja käyttäytymisessä
3. jakson jälkeen	vahvuudet ja kehittämisaalueet (sanallinen arviointi)	niistä aineista, joita kolmannessa jaksossa on opiskeltu
kesäloman alkaessa	lukuvuositodistus numerotodistus	jossa arvioidaan käyttäytymistä sekä menestystä lukuvuoden aikana opiskelluissa aineissa

9. luokalla

2. jakson jälkeen	kokonaiskuva oppijana (sanallinen arviointi)	2. jaksossa opiskelluissa aineissa
joululoman alkaessa	välitodistus numerotodistus	1. ja 2. jakson aikana opiskelluissa aineissa ja käyttäytymisessä
kesäloman alkaessa	päättötodistus	numero tai hyväksymismerkintä kaikista 7.–9. luokilla opiskelluista aineista

Numeroarvioinnin asteikko

10 = erinomainen, 9 = kiitettävä, 8 = hyvä, 7 = tyydyttävä, 6 = kohtalainen, 5 = välttävä, 4 = hylätty suoritus (lukuvuositodistuksessa)

Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytyminen arvioidaan jouluna annettavassa välitodistuksessa ja kevään lukuvuositodistuksessa opettajien antamien käyttäytymisnumeroiden pohjalta. Päättö- ja erotodistukseen käyttäytymisnumeroa ei merkitä. Käyttäytymisen arvioinnissa käytetään samaa asteikkoa kuin muissakin aineissa.

Lukion opetussuunnitelma

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Valtakunnalliset syventävät kurssit	Koulukohtaiset syventävät kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3	3
Toinen kotimainen kieli			
Ruotsin kieli, A-taso	6	2	3
Ruotsin kieli, B1-taso	5	2	3
Vieraat kielet			
Englannin kieli, A-taso	6	2	5
Ranskan kieli, A-taso	6	2	
Latinan kieli, B2-taso		8	
Ranskan kieli, B2-taso		8	
Saksan kieli, B2-taso		8	
Venäjän kieli, B2-taso		8	
Latinan kieli, B3-taso		8	2
Ranskan kieli, B3-taso		8	2
Saksan kieli, B3-taso		8	2
Venäjän kieli, B3-taso		8	2
Matematiikka, pitkä oppimäärä	10	3	3
Matematiikka, lyhyt oppimäärä	6	2	2
Biologia	2	3	4
Maantiede	2	2	3
Fysiikka	1	7	4
Kemia	1	4	2
Evankelis-luterilainen uskonto	3	2	1
Ortodoksinen uskonto	3	2	
Elämäkatsomustieto	3	2	
Filosofia	1	3	
Historia	4	2	2
Yhteiskuntaoppi	2	2	2
Psykologia	1	4	1
Musiikki	1-2	3	6
Kuvataide	1-2	3	7
Liikunta	2	3	2
Terveystieto	1	2	
Opinto-ohjaus	1	1	

Soveltavat kurssit

AT1 Tietokone työvälineenä
AT2 Verkkajulkaisun perusteet
AT3 Ohjelmointi
AT4 Tietokoneen laitehallinta
AT5 Multimedia ja julkaisu
BI11 Mikrobikurssi
BI12 Vaikuta ympäristösi
BI13 Biologian ja maantieteen eheyttävä kurssi
BI14 Geenitekniikan yhteistyökurssi
BI15 Elävää anatomia
FI5 Antiikin mytologia, uskonnot ja filosofia
FY13 Elämää maailmankaikkeudessa
FY14 Science-työkurssi
GE8 Geofysiikka
HI9 Venäjän historia ja kulttuuri
HI10 USA:n historia ja kulttuuri
HI11 Lähialueiden historian ja kulttuurin opintoretki
IA1 Italian kielen perusteet
IA2 Italian kieli ja kulttuuri
JUH1 Juhlakurssi
KE8 Biokemia
KO1 Kotitalouden elintarviketiedon kurssi
KO2 Kansainvälinen tapa- ja ruokakulttuuri
KO3 Opiskelijan selviytymiskurssi itsenäiseen elämään
KU13 Kuvataiteen lukiodiplomikurssi
KÄN1 Tekninen työ 1
KÄN2 Tekninen työ 2
KÄX1 Tekstiilityö 1
KÄX2 Tekstiilityö 2
KÄN3 Teknisen työn lukiodiplomikurssi
KÄX3 Tekstiilityön lukiodiplomikurssi
LI8 Liikunnan lukiodiplomikurssi
LI9 Laskettelukurssi 1
LI10 Erätaidot ja luonnontuntemus
LI11 Norssi-Ressu – kamppailupäivän kurssi 1
LI12 Tanssi- ja koreografiakurssi
LI13 Laskettelukurssi 2
LI14 Salibandy 1
LI15 Salibandy 2
LI16 Norssi - Ressu –kamppailupäivän kurssi 2

MED1 Mediakurssi
MED2 Toimittajakurssi
MED3 Median lukiodiplomi
MU12 Helsinki laulaa, soittaa ja tanssii
OP3 Tutor-kurssi
OT1 Opiskelutaitojen kurssi
PS7 Käytännön psykologiaa
TD1 Tieteellinen maailmankuva 1
TD2 Tieteellinen maailmankuva 2
TE4 Terveys ja tiedeyhteistyö
UE7 Naisen asema kirkkojen ja kulttuurien historiassa — naistutkimuksen kurssi
WW1 Maailma kuvastimessa: kansainvälisen ongelmanratkaisun simulaatio
Ä113 Ilmaisutaidon kurssi
Ä114 Elokuvakurssi

Opiskelijan oppimisen arviointi

Opiskelijan työskentelyn ja oppimistulosten arvioinnin tarkoituksena on ohjata ja kannustaa opiskelijaa määrätietoiseen opiskeluun, luoda edellytyksiä opiskelijan itsearviointiin, omien tavoitteiden asettamiseen ja työskentelyn kehittämiseen sekä vahvistaa oppimaan oppimisen taitoja.

Arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijan huoltajillekin palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista. Arviointitiedoista opettajat saavat tietoa opetuksen tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta. Myös jatko-opintojen järjestäjät sekä työelämän edustajat hyötyvät näistä tiedoista.

Eri oppiaineiden arviointiperusteet selostetaan oppiainekohtaisissa opetussuunnitelmissa. Opiskelijalle annetaan tietoa opintojen edistymisestä, tavoitteiden saavuttamisesta ja oppimistuloksista kurssikohtaisesti jaksoittain ja lukion päättövaiheessa.

1. Kurssisuoritusten arviointi ja käytänteet, etenemiseste ja jaksotodistus

Opiskelijan työskentely kurssin aikana ja saavutetut oppimistulokset arvioidaan kurssin päätyttyä. Kurssikohtaiset arviointiperusteet selostetaan oppiainekohtaisissa opetussuunnitelmissa. Jokaisen kurssin alkaessa opiskelijoille selvitetään kurssin sisältö ja arviointiperusteet. Opiskelijan kurssisuorituksen arviointi perustuu yleensä kirjallisiin tai suullisiin kokeisiin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tuotosten arviointiin. Opiskelijan poissaolot kurssilta saattavat vaikuttaa alentavasti kurssin arvosanaan. Lukiolain 629/1998 §25 mukaisesti opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.

Oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4—10:

- 4 = hylätty
- 5 = välttävä
- 6 = kohtalainen
- 7 = tyydyttävä
- 8 = hyvä
- 9 = kiitettävä
- 10 = erinomainen

Koulukohtaiset syventävät kurssit ja kaikki soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä lukuun ottamatta lukiodiplomikursseja, jotka arvioidaan asteikolla 1—5. Kurssi-suorituksiin liittyvät merkinnät ovat seuraavat:

S = hyväksytysti suoritettu

H = hylätty

O = osallistunut opetukseen (mahdollisuus täydentää ja suorittaa kurssi loppuun)

K = keskeyttänyt (mikäli opiskelija haluaa myöhemmin suorittaa kurssin, kurssi on aloitettava alusta)

Opiskelijan tulee suorittaa kesken oleva kurssi (merkintä O) loppuun viimeistään saman lukuvuoden viimeisessä uusintakuulustelutilaisuudessa kesäkuussa. Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssi suoritetaan kuitenkin viimeistään opiskelujaksoa seuraavassa uusintakuulustelutilaisuudessa.

Jos opiskelija on poissa kurssilta enemmän kuin seitsemän (7) oppituntia, kurssia ei arvostella, ja opiskelija saa kurssista keskeyttämismerkinnän K. Jos opiskelija on poissa enemmän kuin seitsemän (7) oppituntia, aineen opettaja ja rehtori päättävät kurssin hyväksymisestä erityisistä syistä. Edellä esitetyllä tavalla menetellään, kun oppitunnin pituus on 45 min.

Jos oppitunnin pituus on 75 min, opiskelijan kurssin suorittaminen keskeytyy, kun hän on ollut poissa enemmän kuin neljä (4) 75 min oppituntia, ja hän saa kurssimerkinnäksi keskeyttämismerkinnän K. Erityisistä syistä aineen opettaja ja rehtori voivat päättää kurssin hyväksymisestä, vaikka opiskelijalla olisi enemmän kuin neljä (4) poissaolokertaa.

Opiskelija voi korottaa hyväksytyyn kurssin arvosanaa kerran käymällä kurssin uudestaan tai osallistumalla uusintakuulusteluun lukuvuoden toisen tai viidennen jakson jälkeen, ellei oppiaineen arvioinnissa ole muuta mainittu. Kurssin arvosanaksi tulee suorituksista parempi.

Hylätyn kurssin opiskelija voi suorittaa osallistumalla uusintakuulusteluun tai käymällä kurssin uudestaan, ellei oppiaineen arvioinnissa ole muuta mainittu. Jos opiskelija tulee hylätyksi uudestaan, lukion rehtori ja asianomainen opettaja ratkaisevat kurssin suoritus-tavan.

Opinnoissa syntyy etenemiseste, kun opiskelija saa toisen hylätyn arvosanan (4) samassa oppiaineessa. Etenemiseste tarkoittaa, että opiskelija ei voi suorittaa uusia kyseisen oppiaineen kursseja, ennen kuin hän on suorittanut ainakin toisen hylätyistä kursseista hyväksytysti.

Opiskelija saa tiedon etenemisesteen syntymisestä jaksotodistuksesta. Muiden oppiaineiden suorittaminen voi jatkua jonkin aineen etenemisestestä huolimatta.

Jaksotodistus annetaan opiskelijalle jokaisen jakson päätyttyä. Jaksotodistukseen on merkitty kaikki siihen asti suoritettut kurssit ja niistä saadut arvosanat.

2. Kurssin suorittaminen itsenäisesti

Opiskelija anoo oppiaineen opettajalta oikeutta kurssin suoritukseen opetukseen osallistumatta, ja lukion rehtori hyväksyy tai hylkää anomuksen. Itsenäisesti suoritettu kurssi arvioidaan itsenäiseen suoritukseen kuuluneiden tehtävien pohjalta, ja siitä voidaan antaa kurssisuoritus vain silloin, kun kurssi on hyväksytysti suoritettu. Mikäli opiskelija saa itsenäisesti opiskellusta kurssista hylätyn arvosanan tai kurssisuoritus keskeytyy, opiskelija ohjataan suorittamaan kurssi opetukseen osallistumalla.

3. Oppiaineen tason vaihto

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen tasoa, hänen suorittamiensa kurssien vastaavuudet toisessa oppimäärässä määritellään kyseisen oppiaineen opetussuunnitelmassa.

4. Suoritukset muissa oppilaitoksissa ja 2. asteen yhteistyö

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muissa oppilaitoksissa suoritettuja opintoja, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään oman lukion opetussuunnitelman mukaisia. Muissa oppilaitoksissa suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Kurssien vastaavuudet selvitetään opinto-ohjaajan kanssa ennen kurssin suorittamista toisessa oppilaitoksessa.
- Kun opiskelija esittää toisessa oppilaitoksessa suoritettavien opintojen hyväksilukemista, hän toimittaa riittävän dokumentaation opintojen sisällöstä, suoritustasosta ja suoritusoppilaitoksesta lukion rehtorille.
- Opiskelijalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä arvosanan saamiseksi hyväksiluettavasta kurssista.
- Toisen asteen valinnaiskursstarjottimella olevat kurssit ja aikuislukioiden opetussuunnitelman mukaiset kurssit ovat aina hyväksiluettavia edellyttäen, että opiskelija on suorittanut kurssin hyväksytysti.
- Mikäli opiskelija on suorittanut peruskoulun 7-9 luokkien aikana lukion opetussuunnitelman mukaisen kurssin, kurssi voidaan aikanaan lukea hyväksi lukio-opiskelussa.

5. Oppiaineen oppimäärän suoritus ja arviointi

Tietyn oppiaineen oppimäärän suoritus muodostuu opiskelijan suorittamista pakollisista, valtakunnallisista ja koulukohtaisista syventävistä sekä soveltavista kursseista. Oppimäärän päättöarvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien arvosanojen aritmeettisen keskiarvon perusteella. Mainituista kursseista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Kurssien määrä	hylättyjä kursseja enintään
1-2	0
3-5	1
6-8	2
9 tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärän muodostavat kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetus-suunnitelman perusteiden mukaiset valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä niistä voi jälkikäteen poistaa mitään.

Koulukohtaiset syventävät kurssit ja soveltavat kurssit voivat vaikuttaa opiskelijan oppiaineen oppimäärän päättöarvosanaan korottavasti. Oppiaineen opettajat päättävät opiskelijan harkinnanvaraisesta päättöarvosanan korottamisesta lukio-opintojen päättövaiheessa. Harkinnanvaraiset päättöarvosanakorotukset vahvistetaan opettajakokouksessa.

Opiskelijalla on mahdollisuus opintojen päättövaiheessa osallistua oppiaineen oppimäärän arvosanan korottamiseksi erilliseen kuulusteluun, ellei oppiaineen opetussuunnitelmassa toisin mainita. Opiskelija voi yrittää korottaa oppimäärän arvosanaa erillisessä kuulustelussa joko kerran ennen ylioppilastutkintokertaa tai kerran sen jälkeen.

Jos opiskelija on erillisessä kuulustelussa korottanut oppiaineen oppimäärän arvosanaa, hän ei voi enää suorittaa saman oppiaineen kursseja.

6. Lukion oppimäärän suoritus ja päättöarviointi

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut yhteisten ja valitsemiensa valinnaisten oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Koulukohtaisista syventävistä kursseista ja soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Opiskelijan päättöarvioinnista päättävät lukion rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Päättöarviointi vahvistetaan opettajakokouksessa.

Opiskelijan päättöarvioinnissa numeroin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hänellä on oikeus saada suoritusmerkintä liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan oppimäärään kuuluu vain yksi kurssi, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan oppimäärä koostuu niissä vain kahdesta kurssista.

Opiskelija voi kahden kuukauden kuluessa saatuaan tiedon arvioinnista pyytää päättöarvioinnin uusimista ja oikaisua Lukioasetuksen 810/1998 13§ mukaisesti. Pyyntö tehdään lukion rehtorille. Uudesta arvioinnista päättävät lukion rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Mikäli opiskelija on tyytymätön päätökseen, hän voi pyytää arvioinnin oikaisua lääninhallitukselta Lukioasetuksen 810/1998 13§ 2 mom mukaisesti.

7. Lukion antamat todistukset

Opiskelija saa jaksotodistuksen kunkin opiskelujakson päätyttyä. Jos opiskelija on suorittanut lukiodiplomin jossakin oppiaineessa, hän saa siitä todistuksen. Lukiodiplomin suoritus merkitään päättötodistuksen lisätietoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa puheviestinnän päättökoe ja toisessa kotimaisessa tai vieraissa kielissä suullisen kielitaidon koikeita, joista kirjoitetaan erillinen todistus.

Päättötodistus annetaan opiskelijalle lukio-opintojen päättyessä. Päättötodistukseen merkitään opetus suunnitelman perusteiden kohdan 6.5 mukaiset tiedot.

Ilmoittautuminen uusintakuulusteluun

Uusintakuulustelussa suoritetaan hylättyjä kursseja. Hyväksytyt kurssit voi uusia 2. ja 5. jakson jälkeisissä uusintakuulusteluissa.

Ilmoittautuminen tapahtuu viimeistään viikkoa ennen uusintakuulustelua. Ilmoittautumislomakkeen saa lukion kansliasta, jonne lomake myös jätetään.

Oppilaskuntien laatima käyttäytymisen ohjeisto Norssille

Norssi on yhteisö, jossa oppilaat, opettajat ja muu henkilökunta arvostavat toisiaan ja toistensa työtä. Tämä merkitsee kaikissa tilanteissa ystävällistä ja kohteliasta käyttäytymistä, oppitunneilla työrauhaa, toisten kuuntelemista ja erilaisten näkemysten sallimista.

Norssi on yhteisö, jossa kaikki arvostavat kouluympäristöä, erityisesti vanhaa koulurakennusta, ja pitävät työympäristönsä mahdollisimman viihtyisänä.

Norssi on yhteisö, joka on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Norssit edustavat kouluaan myös koulumatkoillaan, opintokäynneillään ja retkillään ja luovat myönteistä kuvaa Norssista.

Norssin järjestyssääntö

Sääntö on voimassa koulussa, koulun välittömässä läheisyydessä ja koulunkäyntiin liittyvissä tilanteissa.

Oppilaat työskentelevät koulussa sopuisasti ja toisia kunnioittaen: ovat ystävällisiä ja kohteliaita toisilleen, opettajille ja muille aikuisille sekä huolehtivat koulutalon ja sen ympäristön siisteydestä. Samalla he noudattavat rehtoreiden, opettajien tai muun henkilökunnan antamia ohjeita.

Läsnäolo

Oppilaat käyvät koulua säännöllisesti ja ovat läsnä oppitunneilla, koulun tilaisuuksissa ja oppintorekillä sekä suorittavat koulutyöhön liittyvät tehtävät.

Oppilas voi perustellusta syyistä saada luvan poissaoloon. Enintään kolmeksi päiväksi luvan myöntää luokanohjaaja tai ryhmänohjaaja, muutoin kouluasteen rehtori. Kirjallinen loma-anomus on jätettävä henkilökohtaisesti hyvissä ajoin ennen aiottua lomaa. Lomapäätös annetaan aina kirjallisesti.

Oppilas voi sairastuessaan kesken päivän poistua koulusta. Ennen lähtöään peruskoulun oppilas ilmoittaa siitä tunnin opettajalle, luokanohjaajalleen tai kouluhoitajalle.

Peruskoulun oppilas tuo luokanohjaajalleen poissaolonselvityksen heti kouluun tultuaan. Lukiolain mukaan lukion opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole siitä myönnetty vapautusta tai jollei hänelle ole myönnetty lupaa suorittaa kurssi itsenäisesti.

Välitunnit

Oppilaat viettävät välitunnit joko pihalla tai sisätiloissa 1.–3. kerroksien käytävissä. Omalla vastuulla oppilas voi viettää välitunnin myös koulun välittömässä läheisyydessä.

Tupakointi, päihteet ja huumeet

Tupakointi sekä päihteiden ja huumeiden käyttö tai niiden hallussapito on kielletty.

Työrauha

Oppilaat tulevat oppitunneille ajoissa ja työskentelevät oppitunneilla työrauhaa häiritsemättä. Lukion opiskelija jää pois oppitunnilta, jos hän myöhästyy.

Ruokailu

Oppilaat asettuvat ruokalaan tullessaan jonoihin siihen paikkaan, jonka saapumisjärjestys määrää. Oppilaat syövät kouluruokansa vain ruokasalissa, noudattavat hyviä pöytätapoja ja jättävät paikkansa siistiksi.

Kirjasto

Oppilaat käyttävät kirjastoa kirjojen ja lehtien lukemiseen sekä lainaamiseen tai muuhun tiedonhakuun ja opiskeluun.

Päällysvaatteiden säilytys

Oppilaat pitävät päällysvaatteensa kaapeissaan oppituntien ja ruokatuntien aikana sekä kirjastossa käydessään.

Jaksokalenterit

1. jakso 17.8.–7.10.2009

VKO 34	ma 17.8.2009 ti 18.8.2009 ke 19.8.2009 to 20.8.2009 pe 21.8.2009	Opettajakokous klo 13.15, henkilökunnan yhteiskuva Oppitunnit alkavat klo 11.15 (lukio), klo 11.35 (peruskoulu)
VKO 35	ma 24.8.2009 ti 25.8.2009 ke 26.8.2009 to 27.8.2009 pe 28.8.2009	7. luokat ja tukioppilaat Luukissa 7. luokkien vanhempainilta klo 18.
VKO 36	ma 31.8.2009 ti 1.9.2009 ke 2.9.2009 to 3.9.2009 pe 4.9.2009 la 5.9.2009	Aineenopettajan koulutuksen aloitusinfo Viikin normaalikoulussa. Koulukuvauspäivä. 09ABC, tutorit ja ryhmänohjaajat Kiljavalla, lähtö klo 13.15 Paluu Kiljavalta klo 12.00. S2009 ylioppilaskirjoituksiin osallistuvien osallistumisoikeuden tarkistaminen (ÄI) Liikuntapäivä. Abiturienteilla itsenäisen työskentelyn päivä. EN-preliminääri
VKO 37	ma 7.9.2009 ti 8.9.2009 ke 9.9.2009 to 10.9.2009 pe 11.9.2009	YO - toinen kotimainen, pitkä ja keskipitkä, kuullunymm. koe YO - vieras kieli, pitkä oppimäärä, kuullunymm.koe YO - vieras kieli, lyhyt oppimäärä, kuullunymm.koe. Kouluuntutustumisjakso ke 9.9. – pe 11.9. 09ABC vanhempainilta klo 18. S2009 ylioppilaskirjoituksiin osallistuvien osallistumisoikeuden tarkistaminen (muut aineet)
VKO 38	ma 14.9.2009 ti 15.9.2009 ke 16.9.2009 to 17.9.2009 pe 18.9.2009	YO - äidinkieli, suomi ja ruotsi, tekstitaidon koe YO - psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia. Ilmoitus mahdollisesta hylätystä suorituksesta tai opiskelun huononemisesta peruskoulun oppilaalle. YO - vieras kieli, pitkä oppimäärä
VKO 39	ma 21.9.2009 ti 22.9.2009 ke 23.9.2009 to 24.9.2009 pe 25.9.2009	YO- toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä YO - äidinkieli, esseekoe; suomi toisena kielenä -koe YO - uskonto, elämäntutustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto. Yhteissuunnittelu OKL, HNL ja Viikki klo 13.15. Koulu päättyy klo 12.30. YO - matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
<i>Kurssimuutosten tekeminen Wilmaan viimeistään 27.9.2009</i>		
VKO 40	ma 28.9.2009 ti 29.9.2009 ke 30.9.2009 to 1.10.2009 pe 2.10.2009	YO - vieras kieli, lyhyt oppimäärä KOE 1 KOE 2. Opettajakokous klo 13.15 KOE 3
VKO 41	ma 5.10.2009 ti 6.10.2009 ke 7.10.2009	KOE 4 KOE 5 KOE 6

	Ma	Ti	Ke	To	Pe
1	1	7	2	8	1
2	2	6	3	4	2
3	3	5	5	3	5
4	6	4	1	6	4
5	7	8		7	8

---

2. jakso 8.10.–3.12.2009

- VKO 41 to 8.10.2009 Klo 8.15 seitsemänsiä luokkia opettavien tasopalaveri.
LO-tapaaminen klo 9, LO- ja RO-tuokio klo 10-11.
pe 9.10.2009
- VKO 42 *Syysloma*
- VKO 43 ma 19.10.2009
ti 20.10.2009
ke 21.10.2009 Lukion 1. jakson arviointi Wilmaan.Vanhempainyhdistyksen
ilta, lastenpsykiatri Jari Sinkkonen klo 18.
to 22.10.2009
pe 23.10.2009
- VKO 44 ma 26.10.2009 Ohjattu perusharjoittelu alkaa, johtavan rehtorin info klo 9.
ti 27.10.2009
ke 28.10.2009 PK 1. jakson arviointi Wilmaan. RO-palaveri klo 14.45.
9. lk jatkokoulutusilta huoltajille klo 18.
Viimeinen ilmoittautuminen 4.11. uusintakuulusteluun.
to 29.10.2009
pe 30.10.2009
- VKO 45 ma 2.11.2009
ti 3.11.2009 Lukion OHR klo 8.15
ke 4.11.2009 Lukion uusintakuulustelu klo 17 - 20. K2010 YO-info klo 14.45
to 5.11.2009 Lukion oppimäärä suoritettuna, jos valmistuu ylioppilaaksi S09
pe 6.11.2009
- VKO 46 ma 9.11.2009 Ilmoitus mahdollisesta hylätystä suorituksesta tai opiskelun
huononemisesta peruskoulun oppilaalle.
ti 10.11.2009
ke 11.11.2009 7. lk valinnaisaineilta klo 18.
to 12.11.2009
pe 13.11.2009
- VKO 47 ma 16.11.2009
ti 17.11.2009
ke 18.11.2009 08ABC:n vanhempainilta klo 18.
to 19.11.2009
pe 20.11.2009
- Kurssimuutosten tekeminen Wilmaan viimeistään 22.11.2009*
- VKO 48 ma 23.11.2009 Ilmoittautuminen K2010 YO-kirjoituksiin
ti 24.11.2009
ke 25.11.2009
to 26.11.2009 KOE 1
pe 27.11.2009 KOE 2 Adventtihartaus klo 13.05 Johanneksen kirkossa.
Vaihtoehtoinen tilaisuus koulussa.
- VKO 49 ma 30.11.2009 KOE 3. Opettajakokous klo 13.15. OKL-päivä.
ti 1.12.2009 KOE 4. Ope-TET sairaala ORTON. OKL-päivä.
ke 2.12.2009 KOE 5. Studia jatkokoulutustapahtuma 2.–3.12.2009,
osallistuminen omatoimisesti
to 3.12.2009 KOE 6

	Ma	Ti	Ke	To	Pe
1	1	7	2	8	1
2	2	6	3	4	2
3	3	5	5	3	5
4	6	4	1	6	4
5	7	8		7	8

---

3. jakso 4.12.2009–10.2.2010

VKO 49	pe 4.12.2009	LO-tap. klo 9.00., LO-tuokio klo 9.45.PK:n its.juhla klo 10.00; 11.30 RO-tuokio, 13.15 Lukion YO- ja its.juhla, kok. RO-tilassa 13.00 OKL-päivä.
VKO 50	ma 7.12.2009 ti 8.12.2009 ke 9.12.2009 to 10.12.2009 pe 11.12.2009	Lukion 2. jakson arviointi Wilmaan. Lucia-päivänavaus. Lukion puurojuhla klo 17 - 19.
VKO 51	ma 14.12.2009 ti 15.12.2009 ke 16.12.2009 to 17.12.2009 pe 18.12.2009	Lukion OHR klo 8.15 RO-palaveri klo 14.45. PK:n 2. jakson arviointi Wilmaan Välituntikokous (PK käyttäytymisen arviointi) klo 12.50 Ohjattu perusharjoittelu päättyy
VKO 52	ma 21.12.2009 ti 22.12.2009	Joulujuhlapäivä Joulukirkko klo 10 Johanneksen kirkossa. Vaihtoehtoinen tilaisuus koulussa klo 10. Til. jälkeen todistusten jako koululla
<i>Joululoma 23.12.2009 - 6.1.2010</i>		
VKO 1	to 7.1.2010 pe 8.1.2010	Koulu alkaa lukujärjestyksen mukaan.
VKO 2	ma 11.1.2010 ti 12.1.2010 ke 13.1.2010 to 14.1.2010 pe 15.1.2010 la 16.1.2010	Soveltava harjoittelu 11.1.–29.1.2010 Viimeinen ilmoittautuminen 20.1. kuulusteluun Abit ilmoittautuvat erillisiin kuulusteluihin Työpäivä: avoimet ovet alkaen klo 8.15, opiskellaan tuntipaikat 3,4,5. ÄI tekstitaidon preliminääri.
VKO 3	ma 18.1.2010 ti 19.1.2010 ke 20.1.2010 to 21.1.2010 pe 22.1.2010	Ilmoitus mahdollisesta hylätystä suorituksesta tai opiskelun huononemisesta peruskoulun oppilaalle. Lukion uusintakuulustelu klo 17–20
<i>Kurssimuutosten tekeminen Wilmaan viimeistään 24.1.2010</i>		
VKO 4	ma 25.1.2010 ti 26.1.2010 ke 27.1.2010 to 28.1.2010 pe 29.1.2010	Lukion lukuvuoden 2010-2011 kurssivalintaohjaustunnit ja valinnat Wilmaan 25.1. - 14.2.2010
VKO 5	ma 1.2.2010 ti 2.2.2010 ke 3.2.2010 to 4.2.2010 pe 5.2.2010	9. luokkien TET - 2 viikkoa (1.2. - 12.2.2010) KOE 1, yhdeksänsiä luokkia opettavien opettajien tasopalaveri. KOE 2 KOE 3, K2010 ylioppilaskirjoituksiin osallistuvien osallistumisoikeuden tarkistaminen (ÄI). SUHOn talvipäivät SUHOn talvipäivät/VESO
VKO 6	la 6.2.2010 ma 8.2.2010 ti 9.2.2010 ke 10.2.2010	KOE 4 KOE 5, MAA + MAB preliminääri, opettajakokous klo 13.15. Lukion avoimet ovet klo 18. KOE 6

	Ma	Ti	Ke	To	Pe
1	1	7	2	8	1
2	2	6	3	4	2
3	3	5	5	3	5
4	6	4	1	6	4
5	7	8		7	8

---

4. jakso 11.2.–12.4.2010

- VKO 6 to 11.2.2010 LO-tapaaminen klo 9., LO- ja RO-tuokio klo 10-11.
pe 12.2.2010 YO - äidinkieli, suomi ja ruotsi, tekstitaidon koe.
Ainedidaktiikan symposium.
- VKO 7 ma 15.2.2010 YO - vieras kieli, pitkä oppimäärä, kuullunymm.koe
ti 16.2.2010 YO - toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä,
kuullunymm.koe
ke 17.2.2010 YO - vieras kieli, lyhyt oppimäärä, kuullunymm.koe.
Lukion 3. jakson arviointi Wilmaan.
to 18.2.2010 ABI-show klo 9, koulu alkaa klo 9 ja päättyy klo 12.50.
Vanhojen tanssit vanhemmille ja 8. lk:n oppilaille klo 18.
pe 19.2.2010 Vanhojen tanssit klo 13. 8. lk:n koulu päättyy klo 12.50.
Viimeinen ilmoittautuminen abien uusintakuulusteluun 3.3.
- VKO 8 Talviloma*
- VKO 9 ma 1.3.2010 PK:n 3. jakson arviointi Wilmaan.
ti 2.3.2010 Lukion OHR klo 8.15. Rusettiluistelu klo 13.05
ke 3.3.2010 RO-palaveri klo 14.45. Abien uusintakuulustelu klo 17 - 20.
9. luokkien yhteishakuilta klo 18.
to 4.3.2010
pe 5.3.2010
- VKO 10 ma 8.3.2010 Ohjattu syventävä harjoittelu alkaa, johtavan rehtorin info klo 9
ti 9.3.2010
ke 10.3.2010 9. luokkien yhteishakuohjausta klo 18 - 20
to 11.3.2010 K2010 ylioppilaskirjoituksiin osallistuvien osallistumisoikeuden
tarkistaminen (muut aineet)
- VKO 11 pe 12.3.2010
ma 15.3.2010 YO - äidinkieli, esseekoe ja suomi toisena kielenä -koe.
Ilmoitus mahdollisesta hylätystä suorituksesta tai opiskelun
huononemisesta peruskoulun oppilaalle.
ti 16.3.2010
ke 17.3.2010 YO - vieras kieli, pitkä oppimäärä
to 18.3.2010
pe 19.3.2010 YO - uskonto, elämäntutkimustieto, yhteiskuntaoppi, kemia,
maantiede, terveystieto
- Kurssimuutosten tekeminen Wilmaan viimeistään 21.3.2010*
- VKO 12 ma 22.3.2010 YO - toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ti 23.3.2010
ke 24.3.2010 YO - matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä. 7. ja 8. luokkien
luokkakohtaiset vanhempainillat.
to 25.3.2010
pe 26.3.2010 YO - psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
- VKO 13 ma 29.3.2010 YO - vieras kieli, lyhyt oppimäärä
ti 30.3.2010
ke 31.3.2010 YO - äidinkieli, saame
to 1.4.2010 KOE 1. Pääsiäishartaus klo 10.00, koulupäivä päättyy klo 13.05
- Pääsiäisloma 2.4.2010 - 5.4.2010*
- VKO 14 ti 6.4.2010 KOE 2. Opettajakokous ja suunnittelu I klo 13.15. OKL-päivä
ke 7.4.2010 KOE 3. OKL-päivä
to 8.4.2010 KOE 4. OKL-päivä
pe 9.4.2010 KOE 5
- VKO 15 ma 12.4.2010 KOE 6

	Ma	Ti	Ke	To	Pe
1	1	7	2	8	1
2	2	6	3	4	2
3	3	5	5	3	5
4	6	4	1	6	4
5	7	8		7	8

---

5. jakso 13.4.–30.5.2010

VKO 15	ti 13.4.2010 ke 14.4.2010 to 15.4.2010 pe 16.4.2010	Monikulttuurisuuspäivä klo 8.30–12.30, oppitunnit jatkuvat klo 13.05 Lukion 08ABC TET-päivä. Opettajainkokous; suunnittelu II klo 13.15
VKO 16	ma 19.4.2010 ti 20.4.2010 ke 21.4.2010 to 22.4.2010 pe 23.4.2010	Lukion 4. jakson arviointi Wilmaan
VKO 17	ma 26.4.2010 ti 27.4.2010 ke 28.4.2010 to 29.4.2010 pe 30.4.2010	PK:n 4. jakson arviointi Wilmaan Lukion OHR klo 8.15 RO-palaveri klo 14.45. Ilmoittautuminen uusintakuulusteluun 5.5.2010 YO K2010 suoritukset valmiina. Koulupäivä päättyy klo 13.05
VKO 18	ma 3.5.2010 ti 4.5.2010 ke 5.5.2010 to 6.5.2010 pe 7.5.2010	S2010 YO-info klo 14.45. Uusintakuulustelu klo 17–20. YO-tutkintoilta huoltajille klo 18. Ohjattu syventävä harjoittelu päättyy Ilmoitus mahdollisesta hylätystä suorituksesta tai opiskelun huononemisesta peruskoulun oppilaille.
VKO 19	ma 10.5.2010 ti 11.5.2010 ke 12.5.2010 to 13.5.2010 pe 14.5.2010	Helatorstai (ei koulupäivä) Norssin päivä 8. luokkien TET-viikko 17.5. - 21.5.2010
VKO 20	ma 17.5.2010 ti 18.5.2010 ke 19.5.2010 to 20.5.2010 pe 21.5.2010	
VKO 21	ma 24.5.2010 ti 25.5.2010 ke 26.5.2010 to 27.5.2010 pe 28.5.2010	KOE 1 KOE 2 KOE 3
VKO 22	ma 31.5.2010 ti 1.6.2010 ke 2.6.2010 to 3.6.2010 pe 4.6.2010 la 5.6.2010 ke 9.6.2010 ti 15.6.2010	KOE 4, opettajainkokous klo 11.00 välituntikokouksena KOE 5 KOE 6, Lukion kevätjuhla klo 17. Norssi-Ressu-kamppailupäivä. Lukion 5. jakson arviointi Wilmaan klo 9.00 Lukion koepalautukset, PK:n kevätjuhla. YO-juhlaharjoitukset ja valokuvaus klo 17. Ilmoittautuminen syksyn 2010 YO-kokeisiin YO-juhla klo 10.00, ilmoittautuminen uusintakuulusteluun 9.6.2010 Lukion uusintakuulustelu klo 17–20 Ehtokuulustelu klo 9

	Ma	Ti	Ke	To	Pe
1	1	7	2	8	1
2	2	6	3	4	2
3	3	5	5	3	5
4	6	4	1	6	4
5	7	8		7	8

Päivittäinen työaika, peruskoulu

	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
1	8:15 1	8:15 7	8:15 2	8:15 8	8:15 1
	9:30	9:30	9:30	9:30	9:30
2	9:45 2	9:45 6	9:45 3	9:45 4	9:45 2
	11:00 RUOKAILU	11:00 RUOKAILU	11:00 RUOKAILU	11:00 RUOKAILU	11:00 RUOKAILU
3	11:35 3	11:35 5	11:30 LO-tuokio	11:35 3	11:35 5
	12:50	12:50	12:00 5	12:50	12:50
4	13:05 6	13:05 4	13:15	13:05 6	13:05 4
	14:20	14:20	13:30 1	14:20	14:20
5	14:35 7	14:35 8	14:45	14:35 7	14:35 8
	15:50	15:50		15:50	15:50

Päivittäinen työaika, lukio

	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai
1	8:15 1	8:15 7	8:15 2	8:15 8	8:15 1
	9:30	9:30	9:30	9:30	9:30
2	9:45 2	9:45 6	9:45 3	9:45 4	9:45 2
	11:00	11:00	11:00 RO-TUOKIO	11:00	11:00
3	11:15 3	11:15 5	11:20 RUOKAILU	11:15 3	11:15 5
			12:00 5		
	12:30 RUOKAILU	12:30 RUOKAILU		12:30 RUOKAILU	12:30 RUOKAILU
4	13:05 6	13:05 4	13:15	13:05 6	13:05 4
			13:30 1		
5	14:20	14:20		14:20	14:20
	14:35 7	14:35 8	14:45	14:35 7	14:35 8
	15:50	15:50		15:50	15:50

Muistiinpanoja

Muistiinpanoja

HELSINGIN YLIOPISTO

PL 38 (Ratakatu 6)
00014 Helsingin yliopisto
(09) 191 28162 (Kanslia)

<http://www.norssi.helsinki.fi/>